

Netopiere v potrave sokola sťahovavého (*Falco peregrinus*)

Bats in the food of Peregrine Falcon (Falco peregrinus)

Ján KICKO¹ & Anton KRISTÍN²

¹Správa NAPANT, SNP 311, 033 01 Liptovský Hrádok, Slovensko; kicko@soprs.sk

²Ústav ekológie lesa SAV, Štúrova 2, 960 53 Zvolen, Slovensko; kristin@savzv.sk

Sokol sťahovavý preferuje v potrave lietajúce druhy koristi, predovšetkým vtáky, s obľubou holuby. Celkom bolo napr. len v strednej Európe zistených 210 druhov vtákov (Uttendörfer 1952, Cramp & Simmons 1994). Pri kŕmení mláďat boli zistené tiež rozmanité druhy živočíchov prinášaných rodičmi na hniezdo, no vtáky sú vždy preferované (Glutz et al. 1971). Netopiere boli tiež už zistené v potrave tohto sokola, a to druhy *Pipistrellus pipistrellus* (napr. Sládek & Mošanský 1957, Cramp & Simmons 1994) a *Nyctalus noctula* (napr. Sládek & Mošanský 1957, Cramp & Simmons 1994, Heck 2000). *Eptesicus serotinus* a *Nyctalus noctula* tvorili 2,8% potravy u mestského páru v Plzni (Mlíkovský & Hruška 2000). Výnimočne bol zistený vysoký podiel drobných hlodavcov (Bradley & Oliphant 1991). Kontroly hniezd nám prinášajú množstvo informácií o zložení potravy mnohých druhov vtákov, zvlášť dravcov a sov, ktorí tvoria na hniezdach aj zásoby potravy a nachádza sa tam aj veľa neskonzumaných zvyškov, ako peria, hláv, nôh a iných častí tiel (napr. Obuch & Chavko 1997).

Pri krúžkovaní mláďat a kontrole hniezda na Pohroní (kvadrát DFS 7480) sme analyzovali aj momentálny stav zásob a zvyškov potravy. Hniezdo bolo lokalizované na cca 40 m vysokom andezitovom brale v starom hniezde

Corvus corax, v strmom svahu dubovo-bukového lesa (410 m n. m). Na hniezde sa 21. 5. 2006 nachádzali 4 mláďatá sokola sťahovavého vo veku 25–28 dní (3 samice a 1 samec, tab. 1). V ich potrave (na a pri hniezde) sme vtedy zistili čerstvé zvyšky 5 druhov vtákov – *Columba livia*, f. *domestica* (26 ex.), *Falco tinnunculus* (1), *Cuculus canorus* (1), *Turdus merula* (1), *Coccothraustes coccothraustes* (1) a 1 druhu netopiera – *Nyctalus noctula* (12). Percento zastúpenia netopierov bolo teda oproti známej literatúre nezvyčajne vysoké (29,3%) a naznačuje možnú sezónnu preferenciu tohto typu koristi na danom hniezde. Počty raniakov hrdzavých boli hodnotené podľa počtu pravých predlaktí (priemerná dĺžka \pm SD = 53,6 \pm 1,5 mm, n = 12). Na a pri hniezde sme našli zachovalé zväčša celé krídla a v troch prípadoch hlavu s krídlami a chvostom okrem tela (obr. 1), inak boli skonzumované celé telá bez krídel. Pohlavie koristi sa nedalo určiť. Hniezdo bolo situované asi 3 km vzdušnou čiarou od najbližšieho sídliska, kde boli dospelé vtáky pozorované pri love potravy ako v zimnom tak aj v hniezdnom období r. 2005 a 2006. Na sídlisku je známy celoročný výskyt daného druhu netopiera a tiež holubov. Raniaky tam majú v panelákoch úkryty a najmä v neskorom jesennom a jarnom období často lietajú mimo úkrytov ešte pred

Tab. 1. Morfológické údaje k 4 mláďatám *Falco peregrinus* (Zvolen, 21. 5. 2006; F – samica, M – samec; údaje sú v mm; mláďatá pod číslom krúžku).

Table 1. Morphological data of four *Falco peregrinus* nestlings (Zvolen, May 21, 2006; F – female, M – male; data in mm; the nestlings under the ring number).

mláďa / young	pohlavie / sex	behák / tarsus	krídlo / wing	chvost / tail	zobák / bill
D1701	F	60,3	191	71	18,4
D1702	F	59,2	193	82	20,8
D1703	F	52,2	161	53	21,1
E1554	M	46,4	167	80	17,2

Obr. 1. *Nyctalus noctula* ako zvyšok potravy *Falco peregrinus* (Foto: A. Krištín).
Fig. 1. *Nyctalus noctula* as a prey remain of *Falco peregrinus* (Photo by A. Krištín).

úplným zotmením (Celuch & Kaňuch 2005), kedy ich sokoly môžu loviť. Lov netopierov bol pozorovaný aj priamo na hniezdnej lokalite počas dňa v hniezdnom období r. 2005. Početný nález netopierov v potrave sokola sťahovavého potvrdzuje, že aj tieto živočíchy s tzv. nočnou aktivitou môžu byť lovené pri kŕmení mláďat, v čase veľkého tlaku na získavanie potravy, ako tomu bolo v prípade výchovy 4 mláďat na sledovanom hniezde.

Literatúra

- BRADLEY M. & OLIPHANT L. W. 1991: The diet of Peregrine Falcons in Rankin Inlet, North-west Territories: An unusually high proportion of mammalian prey. — *The Condor* **93**: 193–197.
- CELUCH M. & KAŇUCH P. 2005: Winter activity and roosts of the noctule (*Nyctalus noctula*) in an urban area (Central Slovakia). — *Lynx (Praha)*, n. s. **36**: 39–45.
- CRAMP S. & SIMMONS K. E. L. (eds.) 1994: The birds of the Western Palearctic, Vol. II. — Oxford University Press, Oxford, London & New York.
- GLUTZ VON BLOTZHEIM U. N., BAUER K. M. & BEZZEL E. 1971: Handbuch der Vögel Mitteleuropas. Band 4, Falconiformes. — Akademische Verlagsgesellschaft, Frankfurt am Main.
- HECK K. 2000: Wanderfalke (*Falco peregrinus*) versucht Abendsegler (*Nyctalus noctula*) zu schlagen. — *Nyctalus (N. F.)*, Berlin **7** (3): 337.
- MLÍKOVSKÝ J. & HRUŠKA J. 2000: Food of the Peregrine Falcon (*Falco peregrinus*) in Plzeň, Czech Republic. — *Buteo* **11**: 125–128.
- OBUCH J. & CHAVKO J. 1997: Potrava sokola rároha (*Falco cherrug*) na juhozápadnom Slovensku. — *Buteo* **9**: 77–84.
- SLÁDEK J. & MOŠANSKÝ A. 1957. Príspevok k výskytu a výžive niektorých zriedkavejších druhov dravých vtákov v posledných rokoch na Slovensku. — *Ochrana prírody* **12**: 110–116.
- UTTENDÖRFER O. 1952: Neue Ergebnisse über die Ernährung der Greifvögel und Eulen. — Stuttgart.

Došlo: 20. 10. 2006

Prijaté: 1. 11. 2006